

Bezdůvodné obohacení

Uzavřel-li jeden ze spoluvlastníků bez souhlasu druhého spoluvlastníka smlouvu, jíž umožnil třetí osobě užívat předmět spoluvlastnictví, není „opomenutý“ spoluvlastník (ten, který nedal k užívání společné věci souhlas) legitimován požadovat po této třetí osobě vydání bezdůvodného obohacení, které jí užíváním předmětu spoluvlastnictví podle neplatné smlouvy vzniklo; je povolán požadovat vydání bezdůvodného obohacení pouze po druhém spoluvlastníku, a to v rozsahu, v němž tento svůj spoluvlastnický podíl „nadužíval“.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 103/2006, ze dne 27.3.2008 a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 396/2004, ze dne 20.4.2005)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců a) E. B. a b) J. B., zastoupených advokátem proti žalovaným 1) B. J., 2) V. J., 3) Z. V., 4) G. V., 5) M. S., a 6) B. V., všem zastoupeným advokátkou, o zaplacení částky 282.720,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 43 C 20/2003, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. června 2005, č. j. 54 Co 184/2005-200, tak, že dovolání proti výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. června 2005, č. j. 54 Co 184/2005-200, jímž byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. listopadu 2004, č. j. 43 C 20/2003-111, ve vyhovujícím výroku tak, že se zamítá žaloba o zaplacení částky 150.660,- Kč s 6 % úrokem z prodlení od 2. 9. 2002 do zaplacení, se odmítá. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. června 2005, č. j. 54 Co 184/2005-200, ve výroku, jímž byl potvrzen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. listopadu 2004, č. j. 43 C 20/2003-111, v části, jíž byla žalovaným stanovena povinnost zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 282.720,- Kč s 6 % úrokem z prodlení od 2. 9. 2002 do zaplacení, a v nákladových výrocích a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 2. listopadu 2004, č. j. 43 C 20/2003-111, v části, jíž byla žalovaným stanovena povinnost zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 282.720,- Kč s 6 % úrokem z prodlení od 2. 9. 2002 do zaplacení, a v nákladových výrocích se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobci se po žalovaných domáhali zaplacení 544.870,- Kč s příslušenstvím. Uváděli, že tato částka představuje bezdůvodné obohacení, které žalovaní na jejich úkor získali užíváním domu nad rámec spoluvlastnického podílu první žalované v době od 28. 7. 1999 do podání žaloby (tj. do 5. 9. 2002).

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 2. listopadu 2004, č. j. 43 C 20/2003-111, uložil žalovaným povinnost do jednoho měsíce od právní moci rozsudku zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 433.380,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 6 % ročně od 2. 9. 2002 do zaplacení (výrok I.), žalobu co do částky 111.490,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 6 % ročně od 2. 9. 2002 do zaplacení zamítl (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení účastníků a státu (výroky III. a IV.). Vyšel ze zjištění, že kupní smlouvou ze dne 28. 7. 1999 nabyli žalobci do společného jmění manželů spoluvlastnický podíl v rozsahu 2/3 domu, pozemku parc. č. 1697 a pozemku parc. č. 1698, tj. nemovitostí zapsaných pro katastrální území P., o. h. m. P., na listu vlastnictví u K. ú. p. h. m. P. (dále jen „dům“ či „předmětný dům“). První žalovaná byla spoluvlastnicí předmětných nemovitostí podílem ideální jedné třetiny; spoluvlastnictví žalobců a první žalované bylo zrušeno rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 16. 7. 2002, č. j. 20 C 36/2000-276, který nabyl právní moci 27.

9. 2002. Tímto rozsudkem byly nemovitosti přikázány do vlastnictví žalobců s tím, že jsou povinni první žalované zaplatit za její spoluvlastnický podíl peněžitou náhradu ve výši 1,347.500,- Kč. Dům (resp. 142,83 m² jeho obytné plochy) užívají pouze žalovaní - první žalovaná jako původní podílová spoluvlastnice, ostatní žalovaní odvozeně od tohoto jejího spoluvlastnického podílu; výměra obytné plochy domu, která je užívána nad rámec spoluvlastnického podílu první žalované čítá 75,30 m². Podle znaleckého posudku, který vypracoval J. K., soudní znalec z oboru stavebnictví, ekonomika, ceny a odhady nemovitostí, činí obvyklé nájemné v daném místě a čase 155 Kč/m²/měsíc. Na podkladě těchto zjištění soud prvního stupně uzavřel, že žalovaní se na úkor žalobců užíváním domu nad rámec spoluvlastnického podílu první žalované v rozhodném období bezdůvodně obohatili o částku 433.380,- Kč a jsou povinni toto obohacení podle § 451 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v platném znění (dále jen „obč. zák.“) žalobcům vydat. Pokud se žalobci domáhali zaplacení dalších 111.490,- Kč s příslušenstvím, soud prvního stupně žalobu do této částky zamítl.

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 21. června 2005, č.j. 54 Co 184/2005-200, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že žalobu co do částky 150.660,- Kč s příslušenstvím zamítl, jinak jej potvrdil. Současně rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů a o nákladech státu. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, neboť je považoval za dostatečná a úplná. Správným shledal i jeho právní posouzení věci. Nepřisvědčil námitce žalovaných, že výše bezdůvodného obohacení měla být odvozována od tzv. regulovaného nájemného. Konstatoval, že žalovaným nescházelo právo nájmu, které „by bylo spojeno s omezenou výší nájemného“. Protože žalovaní vznesli v průběhu odvolacího řízení námitku promlčení, jež byla z hlediska zjištěného skutkového stavu projednatelná i v odvolacím řízení, zabýval se věcně i touto námitkou. Uzavřel, že subjektivní promlčecí doba k uplatnění práva na vydání plnění z bezdůvodného obohacení (§ 107 odst. 1 obč. zák.) začala běžet od 28. 7. 1999, neboť žalobci již v době uzavření kupní smlouvy, na základě níž nabyli do společného jmění manželů spoluvlastnický podíl předmětného domu, věděli, že dochází k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jejich úkor obohacuje. Nepodstatným přitom shledal, že výše bezdůvodného obohacení byla zjištěna teprve znaleckým posudkem. Pakliže žalobci podali žalobu u soudu teprve 5. 9. 2002, je jejich právo na vydání bezdůvodného obohacení za období od 28. 7. 1999 do 5. 9. 2000 (v částce 150.660,- Kč) promlčeno. Za období od 6. 9. 2000 do 5. 9. 2002 se žalovaní na úkor žalobců bezdůvodně obohatili o 282.720,- Kč a tuto částku jsou povinni žalobcům zaplatit. Odvolací soud nepřisvědčil výhradě žalovaných, že povinnost vydat bezdůvodné obohacení jim neměla být uložena společně a nerozdílně, neboť jsou zcela samostatnými subjekty a jednotlivé prostory domu užívají odděleně. Nedůvodnou shledal rovněž jejich námitku, že žalobcům mělo být podle § 3 odst. 1 obč. zák. odepřeno právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení, neboť první žalované doposud nezaplatili náhradu z vypořádání spoluvlastnictví ve výši 1,347.500,- Kč. V této souvislosti zdůraznil, že nárok na vypořádací podíl náleží výlučně první žalované.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalovaní dovolání, jehož přípustnost dovozují z § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., neboť mají zato, že napadené rozhodnutí je zásadně právně významné. V rámci dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř. zpochybnili závěr odvolacího soudu, že k vydání bezdůvodného obohacení jsou povinováni společně a nerozdílně. Jsou přesvědčeni, že tento závěr neodráží skutkový stav tak, jak vyplynul z provedeného dokazování. Přestože jsou v úzkých příbuzenských vztazích, nelze je posuzovat jako jednu společnou domácnost. Tvoří tři samostatné hospodářící domácnosti prarodičů, rodičů a jejich dětí, obývají tři samostatné byty - první žalovaná a druhý žalovaný užívají byt ve třetím nadzemním podlaží o rozloze 45,43 m², třetí žalovaná a čtvrtý žalovaný byt ve druhém nadzemním podlaží o rozloze 59,90 m² a pátá a šestá žalovaná byt v podzemním podlaží domu o rozloze 39,48 m². Byt v prvním nadzemním podlaží o rozloze 59,75 m² žalobci v současné době pronajímají třetím osobám. Společná obrana žalovaných je motivována pouze společným cílem a jimi uplatněné námitky (započtení nákladů vynaložených na údržbu, opravy a rekonstrukci předmětného domu) vycházejí ze vzájemného příbuzenského poměru. Ustanovení o

bezdůvodném obohacení neumožňují „založit solidární povinnost soudním výrokem“. Nesprávným shledávají hodnocení provedených důkazů, konkrétně vyhodnocení znaleckého posudku vypracovaného soudním znalcem K. dne 23. 7. 2004. Znalec stanovil výši obvyklého nájemného, aniž bylo zjištěno, zda byly všechny byty obývané žalovanými zkolaudovány jako byty a nepřihlédl ke stavebnětechnickému stavu domu. Závěr ohledně výše nájemného obvyklého v daném místě a čase tudíž nemůže být správný. Poslední námitka dovolatelů směřuje k poměření zjištěných skutečností ustanovením § 3 odst. 1 obč. zák. Soudům vytýkají, že nepřihlédly ke všem okolnostem posuzovaného případu, kdy „v jediném momentu de facto ztratili střechu nad hlavou“. Mají zato, že za dané situace může soud „odepřít, příp. omezit žalobcům ochranu výkonu vlastnického práva“. Připouštějí, že sice dosud žalobcům za užívání jejich domu ničeho nezaplatili, nicméně stalo se tak proto, že žalobci částečnou úhradu kategoricky odmítli a požadovali vyklizení nemovitosti. Zohledněno by podle jejich názoru mělo být i to, že žalobci ještě před podáním žaloby provedli stavební úpravy, které „způsobily další a trvale postupující znehodnocení domu“. Ze všech uvedených důvodů navrhuje, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V řízení o dovolání bylo postupováno podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění před 1. 4. 2005 – dále opět jen „o. s. ř.“ (srovnej článek II bod 3. přechodných ustanovení zákona č. [59/2005](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony).

Dovolání bylo podáno včas k tomu oprávněnými subjekty (žalovanými) při splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatelů (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.). Dovolací soud se zabýval nejprve otázkou přípustnosti dovolání.

Vymezuje-li občanský soudní řád – při splnění zákonných podmínek – jako způsobilý předmět dovolání rozhodnutí odvolacího soudu, má tím na mysli i jednotlivé jeho výroky o věci samé.

Zkoumání, zda dovolání je objektivně přípustné podle § 237 až § 239 o. s. ř. předchází posouzení, zda dovolání podal účastník k tomu subjektivně oprávněný. Již v usnesení ze dne 30. 10. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 3/1998, Nejvyšší soud dovodil, že stejně jako u dalších opravných prostředků i u dovolání platí, že k jeho podání je subjektivně oprávněn jen ten účastník, v jehož poměrech nastala rozhodnutím odvolacího soudu újma odstranitelná tím, že bude oprávněnému prostředku vyhověno (tzv. subjektivní přípustnost dovolání). Stejný názor pak zaujal i v rozsudku ze dne 1. 2. 2001, sp. zn. 29 Cdo 2357/2000, uveřejněném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck, pod č. C 154, a v usnesení ze dne 29. 7. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1760/98, uveřejněném v časopise Soudní judikatura pod č. 7/2000.

V projednávané věci není dovolání žalovaných proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jimiž byl změněn žalobě vyhovující rozsudek soudu prvního stupně, subjektivně přípustné. Tímto výrokem byl totiž žalobou uplatněný nárok žalobců na zaplacení částky 150.660,- Kč a části požadovaných úroků z prodlení zamítnut. Je zřejmé, že žalovaným tím nebyla - objektivně vzato - způsobena újma na jejich právech odstranitelná „odklizením“ uvedeného výroku. Zrušení měnicího výroku rozsudku odvolacího soudu by za této situace nemohlo přivodit pro žalované příznivější výsledek než ten, k jakému již odvolací soud dospěl (žalobu proti nim zčásti zamítl). Dovolání žalovaných směřující proti měnicímu výroku rozsudku odvolacího soudu proto bylo jako subjektivně nepřípustné odmítnuto (§ 243b odst. 5 věta první o. s. ř. ve spojení s § 218 písm. b/ o. s. ř.).

Zbývá posoudit přípustnost dovolání ve zbývajícím rozsahu, tj. proti rozsudečnému výroku, jímž odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ukládající žalovaným povinnost zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně 282.720,- (tj. zůstatek z částky 433.380,- Kč po odečtení 150.660,- Kč) s příslušenstvím.

Protože odvolací soud potvrdil v pořadí prvý rozsudek soudu prvního stupně, lze přípustnost dovolání uvažovat výlučně v intencích § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. Podle tohoto ustanovení je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b/ a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.). Ze znění těchto ustanovení vyplývá, že dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. je přípustné pouze k řešení právních otázek, což znamená, že jeho přípustnost může být dána pouze naplněním dovolacího důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., jímž lze namítat, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř., kterým je možno vytýkat, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, může být úspěšně použit pouze v případě, že je dovolání přípustné, tedy že dovolací soud dospěje k závěru o zásadním právním významu napadeného rozhodnutí. Dovolací důvod mířící na pochybení při zjišťování skutkového stavu věci nelze v případě dovolání přípustného podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. použít vůbec, neboť neslouží k řešení právních otázek, nýbrž k nápravě případného pochybení spočívajícího v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (srov. výslovné znění § 241a odst. 3 o. s. ř.). Bez významu jsou proto dovolací námitky, jimiž je vytýkáno, že soudy nezjišťovaly, zda byly všechny byty obývané žalovanými zkolaudovány jako byty a nepřihlédly ke stavebnětechnickému stavu domu (tj. námitky zpochybňující skutkové zjištění o výši bezdůvodného obohacení).

Prostřednictvím způsobilého dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. žalovaní v dovolání brojí především proti závěru odvolacího soudu, že za bezdůvodné obohacení vzniklé užíváním společné nemovitosti nad rámec spoluvlastnického podílu první žalované, odpovídají všichni společně a nerozdílně. Vzhledem k tomu, že posouzení této otázky bylo pro rozhodnutí věci významné (určující), a - jak bude dále rozvedeno - odvolací soud ji vyřešil v rozporu s hmotným právem, představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalovaných je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.

Podle § 137 odst. 1 obč. zák. podíl vyjadřuje míru, jakou se spoluvlastníci podílejí na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví ke společné věci. Podle § 139 odst. 2 věty první obč. zák. o hospodaření se společnou věcí rozhodují spoluvlastníci většinou, počítanou podle velikosti podílů.

Právo spoluvlastníka na náhradu za to, že neužívá společnou věc v rozsahu odpovídajícím jeho spoluvlastnickému podílu, je dáno zákonem - vyplývá z výše citovaného § 137 odst. 1 obč. zák., z práva spoluvlastníka podílet se na užívání společné věci v míře odpovídající jeho podílu. Neumožňují-li existující poměry některému spoluvlastníkovi plnou realizaci tohoto práva, náleží mu za to odpovídající náhrada.

Podle § 451 obč. zák. kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat (odst. 1). Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů (odst. 2). Podle § 458 odst. 1 obč. zák. musí být vydáno vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením. Není-li to dobře možné, zejména proto, že obohacení záleželo ve výkonech, musí být poskytnuta peněžitá náhrada.

Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení, jejímž

důsledkem je povinnost vydat vše, čeho bylo plněním při absenci právního titulu nabyto. Problémy s vydáním předmětu bezdůvodného obohacení zpravidla nenastávají v případech, kdy plnění bylo poskytnuto ve věcech či penězích, neboť způsob a rozsah plnění, které má být vydáno, je zřejmý. Jiná je situace tam, kde plnění má charakter nehmotný, takže je nelze vydat. Tehdy se poskytuje peněžitá náhrada, která musí odpovídat peněžitému ocenění získaného obohacení.

V případě, že spoluvlastník neužívá (nemůže užívat) společnou věc v rozsahu odpovídajícím jeho spoluvlastnickému podílu bez toho, že by mezi ním a druhým spoluvlastníkem byla uzavřena nájemní či jiná smlouva, spočívá obohacení druhého spoluvlastníka v užívání většího rozsahu předmětu spoluvlastnictví (než který odpovídá jeho spoluvlastnickému podílu). Vzhledem k tomu, že spoluvlastník, který věc užívá nad rozsah svého spoluvlastnického podílu, není schopen takto spotřebované plnění v podobě výkonu práva nájmu vrátit, musí poskytnout peněžitou náhradu jako ekonomickou protihodnotu toho, co nemůže být vydáno. Peněžitou náhradu (ekonomickou protihodnotu užívání) nemusí vydávat pouze tehdy, prokáže-li existenci smlouvy o bezúplatném užívání společné nemovitosti. (k tomu srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2002, sp. zn. 33 Odo 542/2002, uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu (dále jen „Soubor“) pod C 1505, ze dne 22. 2. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2626/99, uveřejněné v Souboru pod C 261, ze dne 28. 4. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2624/2003, uveřejněné v časopise Právní rozhledy č. 11/2004 nebo ze dne 24. ledna 2007, sp. zn. 33 Odo 778/2005) .

V posuzované věci ze skutkových zjištění vyplynulo, že v rozhodném období byla první žalovaná podílovou spoluvlastnicí předmětného domu, a to v rozsahu jedné ideální třetiny a žalobci vlastnili jeho zbylé dvě ideální třetiny. Dům v této době užívali výlučně žalovaní - první žalovaná jako spoluvlastnice domu a zbylí žalovaní s jejím souhlasem odvozeně od jejího spoluvlastnického podílu (tedy nikoli bez právního důvodu). Žalobcům nebyla za užívání domu poskytována žádná náhrada. Z provedeného dokazování nevyplývá, že by mezi spoluvlastníky domu bylo dohodnuto, že první žalovaná bude dům užívat nad rámec svého spoluvlastnického podílu bezúplatně. Je proto na místě uzavřít, že co do dvou ideálních třetin užívala první žalovaná (se svojí rodinou) předmětný dům (aniž v tomto rozsahu poskytovala žalobcům finanční protihodnotu) bez právního důvodu (§ 451 odst. 1 obč. zák.), a že tedy za stavu, kdy žalobci neměli možnost dům užívat (resp. neužívali jej), získala na jejich úkor bezdůvodné obohacení, které jim je povinna vydat způsobem uvedeným v § 458 odst. 1 obč. zák., tj. poskytnutím finanční náhrady.

Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 20. 4. 2005, sp. zn. 33 Odo 396/2004, zaujal názor, že uzavřel-li jeden ze spoluvlastníků bez souhlasu druhého spoluvlastníka smlouvu, jíž umožnil třetí osobě užívat předmět spoluvlastnictví, není „opomenutý“ spoluvlastník (ten, který nedal k užívání společné věci souhlas) legitimován požadovat po této třetí osobě vydání bezdůvodného obohacení, které jí užíváním předmětu spoluvlastnictví podle neplatné smlouvy vzniklo; je povolán požadovat vydání bezdůvodného obohacení pouze po druhém spoluvlastníku, a to v rozsahu, v němž svůj spoluvlastnický podíl „nadužíval“. Zmíněný závěr se uplatní i v dané věci, kdy první žalovaná sice ostatním žalovaným prostory v předmětném domě nepronajala, avšak souhlasila s tím, aby je fakticky užívali, a to nad rámec jejího spoluvlastnického podílu. Není sice pochyb, že žalovaní ad 2/ až 6/ získali užíváním předmětného domu bezdůvodné obohacení, ale ve vztahu k nim nejsou žalobci aktivně legitimováni. Jinak řečeno, na úkor žalobců došlo k bezdůvodnému obohacení, ale pasivní legitimaci ve vztahu k nim nemají žalovaní ad 2/ až 6/, nýbrž pouze první žalovaná, která tímto způsobem svůj spoluvlastnický podíl na domě „nadužívala“. Z pohledu těchto úvah se jeví právní závěry odvolacího soudu, který činí odpovědnými za bezdůvodné obohacení všechny žalované společně a nerozdílně, jako chybné a jeho rozsudek koliduje v tomto směru s hmotným právem.

Bezchybný je naopak závěr odvolacího soudu, že nárok žalobců na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se nepříčí dobrým mravům. Výklad pojmu „dobré mravy“ podal dovolací soud v řadě svých rozhodnutí (např. rozhodnutí ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 33 Odo 1420/2005, ze dne 25. 10. 2004, sp.

zn. 33 Odo 538/2003, ze dne 7. 12. 2004, sp. zn. 1244/2004), v nichž konstatoval, že přestože občanský zákoník ani jiný právní předpis definici pojmu dobré mravy neobsahuje, lze jimi rozumět souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních. Odvolacímu soudu lze přisvědčit v tom, že nelze odmítnout ochranu vlastníku, jehož majetek je bez jeho souhlasu řadu let užíván, aniž je mu za toto užívání poskytnuta jakákoli náhrada. Obrana, že žalobci odmítali návrh na částečné plnění, nemůže v tomto směru obstát. V řízení totiž nebylo prokázáno, resp. ani tvrzeno, že žalobcům byla učiněna z hlediska předmětu, způsobu a místa plnění řádná nabídka, tedy že plnění bylo nabídnuto reálně, nikoli jen slovně.

Lze uzavřít, že dovolací důvod vycházející z argumentu nesprávného právního posouzení věci z hlediska pasivní legitimace žalovaných byl žalovanými uplatněn důvodně; Nejvyšší soud ČR proto rozsudek odvolacího soudu zrušil. Jelikož důvody zrušení platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně v uvedeném rozsahu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)